

11 Απριλίου 2017

Λόγος για το Μαρτύριο σήμερα

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

«ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ»

Με επιτυχία διεξήχθη η Ημερίδα του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας την Πέμπτη 6 Απριλίου 2017 στην Αίθουσα Οπτικοακουστικής Διδασκαλίας της Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ, με θέμα: «Νεομάρτυρες και σύγχρονοι μάρτυρες». Η Ημερίδα έγινε με αφορμή τον Εορτασμό για την Εθνική Επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου 1821.

Στόχος της Ημερίδας ήταν να καθορισθεί το ιστορικό πλαίσιο της αναφοράς των Νεομαρτύρων, των Εθνομαρτύρων και των Σύγχρονων Μαρτύρων κυρίως με την εξαγωγή συμπερασμάτων από τις τοποθετήσεις των εκλεκτών εισηγητών σε συνδυασμό με τους προβληματισμούς του πολυπληθούς κοινού και την ενδιαφέρουσα συζήτηση που ακολούθησε.

Την ημερίδα χαιρέτισαν ο Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας, Αναπλ. Καθηγητής κ. Θωμάς Ιωαννίδης, ο Πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας, Καθηγητής κ. Σωτήριος Δεσπότης και ο Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας, Αναπλ. Καθηγητής κ. Βασίλειος Γαϊτάνης, ενώ τον χαιρετισμό του Κοσμήτορος της Θεολογικής Σχολής, Καθηγητή κ. Αποστόλου Νικολαΐδη, ανέγνωσε η Αναπλ. Πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας, Αναπλ. Καθηγήτρια κ. Κίρρη Κεφαλέα.

Παρουσίαση του προγράμματος της Ημερίδας:

Ο σεβαστός καθηγητής μας Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Μεταλληνός, Ομότιμος Καθηγητής στο ΕΚΠΑ, εισηγήθηκε το θέμα: «**Η Πνευματική και εθνική σημασία των Νεομαρτύρων**», καταδεικνύοντας τις ομοιότητες και ιδιαιτέρως την ειδο-ποι-ό δι-α-φο-ρά με-τα-ξύ Νε-ο-μαρ-τύ-ρων και Ε-θνο-μαρ-τύ-ρων ως εξής: «Οι ιδέες των Νεομαρτύρων κινήθηκαν μεταξύ τριών βασικών αντιλήψεων: α) του πόθου για το μαρτύριο, β) του φόβου της κόλασης εξαιτίας μιας πιθανής προσχώρησης στο Ισλάμ και γ) της έντονης επιθυμίας να κηρύξουν τον Χριστό ως νικητή του θανάτου και του κακού». Ο λόγος του π. Μεταλληνού για την «εθνική» προσφορά των Νεομαρτύρων θέτει εξ αρχής το πρόβλημα ως προς τη σχέση τους με τους Εθνομάρτυρες. Αυτό προϋποθέτει κατά βάση τη δυνατότητα λειτουργίας «δύο συνειδήσεων» με σαφή διάκριση μεταξύ τους, δηλαδή της «εκκλησιαστικής» και της «πολιτικής».

«Πρόκειται, όσον αφορά ιδιαίτερα τους Χριστιανούς, για δύο συνειδήσεις αλληλοσυμπληρούμενες και αλληλοεξαρτώμενες, όπου η μία προϋποθέτει την ύπαρξη της άλλης. Οι Νεομάρτυρες και οι Εθνομάρτυρες καθίστανται αρνητές της νομιμοφροσύνης έναντι του Οθωμανικού κράτους και υπονομευτές της ενότητάς του. Η διαφύλαξη της ελευθερίας της συνείδησης αποτέλεσε πρωταρχικό σκοπό των Νεομαρτύρων και των Εθνομαρτύρων. Οι τελευταίοι αδιαφόρησαν για τις κακουχίες και τους βασανισμούς του σώματος. Οι Νεομάρτυρες αγαπούσαν τη πατρίδα σε σημείο που ο «υπέρ της πίστεως» αγώνας τους να είναι συνάμα και

«υπέρ της πατρίδος». Αλλά και οι Εθνομάρτυρες, θυσιαζόμενοι για την απελευθέρωση της πατρίδας τους, οραματίζονταν την αποκατάσταση του Γένους, με βασικό σύμμαχο την εσωτερική ενδυνάμωση που τους παρείχε η πίστη.

Παρόλο που και στις δύο περιπτώσεις, δηλαδή των Νεομαρτύρων και Εθνομαρτύρων, η θυσία και η αυταπάρνηση μέχρι θανάτου εκδηλώνονται με τρόπο κοινό, η αντίθεσή τους συνίσταται στη διαφορά των κινήτρων. Ξεκινούν δηλαδή τη μαρτυρική πορεία τους από διαφορετική αφετηρία, έστω κι αν έχουν κοινή κατάληξη και προορισμό. Η βασική διαφορά τους έγκειται στην προτεραιότητα των κινήτρων που θέτουν, τα οποία λαμβάνουν την έννοια κινητηρίων μηχανισμών (λογικών, συναισθηματικών, προπαγανδιστικών και άλλων), που τους εξωθούν σε μία σειρά λελογισμένων η παράτολμων ενεργειών. Η βασική διαφορά τους δηλαδή είναι συνειδησιακή και έγκειται στο γεγονός ότι οδηγούνται στο μαρτύριο εμφορούμενοι, κατά περίπτωση, από χριστιανικά η πατριωτικά ιδεώδη».

Στην συνέχεια, ο δεύτερος εισηγητής, Πανοσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης π. Δαμασκηνός Πετράκος, Ιεροκήρυκας της Ιεράς Μητροπόλεως Ηλείας και Διδάκτορας Θεολογίας του ΑΠΘ έκανε την πολύ ενδιαφέρουσα εισήγηση με θέμα: «**Οι Ηλείοι Νεομάρτυρες Χρίστος και Πανάγος**», δίνοντας σάρκα και οστά στο όρο Νεομάρτυρες αναλύοντας το βίο και το μαρτύριο δύο δρώντων προσώπων Νεομαρτύρων: «Πρόκειται για τους Νεομάρτυρες Χρίστο από την Ανδραβίδα και Πανάγο από την Γαστούνη Ηλείας. Και οι δύο προέρχονταν από γονείς που είχαν αλλαξοπιστήσει λόγω πιέσεων και διωγμών των κατακτητών Τούρκων. Σε

αντίθεση με τους γονείς τους, αμφότεροι οι Άγιοι αγωνίζονταν για την αρετή και τρέφονταν με φόβο Θεού και με τις εντολές του Ευαγγελίου. Διακρινόντουσαν μεταξύ των συμπατριωτών τους, που τους έδειχναν μεγάλη εκτίμηση. Ο Πανάγος μάλιστα ψηφίστηκε επανειλημμένως, επί Ενετοκρατίας, συνοδικός της Γαστούνης.

Διαφορετικού χαρακτήρα ο Χρίστος, αποστρεφόταν τα πολιτικά και είχε ζωηρό πόθο «να γένει ιερεύς υπανδρός και να μη θολώνεται το νοερόν της ψυχής του από τας απάταις του κόσμου και ματαιότητες». Γι' αυτό αργότερα χειροτονήθηκε ιερεύς στην Πάτρα. *Και οι δύο Νεομάρτυρες Χρίστος και Πανάγος, αρνήθηκαν με σθένος και γενναιότητα να αλλαξοπιστήσουν και να ασπασθούν το Ισλάμ παρά τις διώξεις και τα φοβερά βασανιστήρια τα οποία υπέστησαν. Μαρτύρησαν στη Γαστούνη Ηλείας τον Μάρτιο του 1716, αφού καταδικάσθηκαν στον δι' αποκεφαλισμού θάνατο. Οι δύο Άγιοι Νεομάρτυρες Χρίστος και Πανάγος τιμώνται από την Ορθόδοξη Εκκλησία μας στις 9 Μαρτίου».*

Τέλος, έγινε η παρουσίαση της επίσης, σημαντικής εισήγησης – μαρτυρίας του π. Ειρηναίου Φυτίλη, Κόπτη Χριστιανού κληρικού της Αιγύπτου, και τελειόφοιτου φοιτητή στο Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας, ο οποίος μας μετέφερε νοερά σε έναν από τους τόπους, σύγχρονου μαρτυρίου την Αίγυπτο. Το θέμα της εισήγησής του ήταν **«Πρόσφατες μαρτυρίες για τη ζωντανή Μαρτυρία των Κοπτών Χριστιανών της Αιγύπτου»**. Μεταξύ άλλων ο π. Ειρηναίος, στον επίκαιρο δυστυχώς λόγο του, από τα τραγικά γεγονότα των τελευταίων ημερών στην Αίγυπτο επισήμανε τα εξής: «Μια μικρή ομάδα ανθρώπων διακατεχόμενων από έντονο θρησκευτικό φανατισμό, οι οποίοι συχνά έχουν εύνοια και υποστήριξη από εξωτερικές δυνάμεις, μολύνουν τη χώρα, και κυρίως τις εκκλησίες, με διάφορα περιστατικά βίαιων θανάτων, φόβου και τρόμου, βασιζόμενοι πάντα στην ανανδρία και το απρόβλεπτο της στυγερής τρομοκρατίας.

Βέβαια, για τους ανθρώπους αυτούς –τους τρομοκράτες– είναι παράδοξο και ανεξήγητο πώς καταφέρνουν οι άνθρωποι εκείνοι τους οποίους κατατρέχουν, οι Χριστιανοί, να μετατρέπουν αυτό το μίσος σε αγάπη προς τους πάντες και τα πάντα, μια αγάπη ικανή να ξαναγεννήσει για την Εκκλησία μας νέο Παύλο, με ατελείωτο ζήλο για τη διάδοση του ονόματος του Χριστού, και νέο Στέφανο, με ανεξάντλητη συγχώρηση για τους εχθρούς του. Είναι παράδοξο λοιπόν ότι, αντί να επικρατήσει η εσωστρέφεια και η απομόνωση, επικρατεί η ειρηνική συνύπαρξη μεταξύ Χριστιανών και Μουσουλμάνων, αφού στην Αίγυπτο δεν μπορεί να υπάρξει περιοχή στην οποία δεν θα εκπροσωπούνται και οι δύο θρησκείες στο σύνολο των κατοίκων της περιοχής αυτής. Παρ' όλα αυτά, οι μεμονωμένες αυτές ενέργειες φανατισμού και μισαλλοδοξίας προκαλούν και αφήνουν πίσω τους έντονα σημάδια πόνου και οδύνης».

Την ευθύνη της διοργάνωσης και του συντονισμού της Ημερίδας είχε η Διδάκτορας Θεολογίας και διδάσκουσα στο Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας κ. Αθηνά Κονταλή.